

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1996/11 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/45

Karar Günü:9.9.1998

R.G. Tarih-Sayı : 24.09.1998-23473

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin Genel Merkezi ile ilçe örgütlerini de kapsayan 4 il örgütünün 1995 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Yekta Güngör ÖZDEN, Selçuk TÜZÜN, Ahmet Necdet SEZER, Samia AKBULUT, Haşim KILIÇ, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Lütü F. TUNCEL, Nurettin TURAN ve Fulya KANTARCIOĞLU'nun katılmalarıyla 1.7.1997 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında; 'Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin 1995 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda; dosyada eksiklik bulunmadığı anlaşıldığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle' karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1995 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin 1995 yılı gelirleri ve giderleri, birbirine denk biçimde, Genel Merkez'in gelir ve giderleri 110.540.051.-TL., 4 il örgütünün gelir ve giderleri 205.375.469.- TL. olmak üzere toplam 315.915.520.- TL. olarak gösterilmiştir.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 1995 yılı içindeki gelirleri 110.540.051.- TL. gösterilmiştir.

Bunun, 68.030.000.- TL.sinin bağış gelirlerinden, 20.400.000.- TL.sinin aidatlardan, 16.900.000.- TL.sinin yayın satış gelirlerinden, 5.210.051.- TL.sinin 1994 yılından devreden nakit mevcudundan sağlandığı anlaşılmıştır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıdaki konu dışında gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddeleri hükümlerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

Muhasebe Kayıtlarının Eleştirisi :

Genel Merkez gelirlerinden bazılarının (yayın satış gelirleri) alındı belgesi düzenlenmeksizin, tutanakla yevmiye defterine kaydedildiği görülmüştür.

2820 sayılı Yasa'nın 'Gelirlerin Sağlanması Usul' başlıklı 69. maddesi, 'Siyasî partilerin genel merkezlerinin ve teşkilat kademelerinin gelirleri, parti merkez karar ve yönetim kurulunca bastırılan makbuzlar karşılığında alınır. Bastırılan ve parti teşkilat kademelerine gönderilen gelir makbuzlarının seri ve sıra numaralarına ait kayıtlar parti genel merkezince tutulur. Parti teşkilatı kademeleri aldıkları ve kullandıkları makbuzlar dolayısıyla parti merkez karar ve yönetim kuruluna karşı mali sorumluluk taşırlar. Sağlanan gelirlerin türü ve miktarıyla, gelirlerin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyen kişinin sıfatı, adı, soyadı ve imzası, makbuzda ve dip koçanlarda yer alır. Makbuzların asıl kısımlarıyla dip koçanlarında aynı sıra numarası bulunur.' kuralını içermektedir.

Bu madde uyarınca, parti gelirleri karşılığında merkez karar ve yönetim kurulunca bastırılan ve parti adını içeren alındılar (makbuzlar) düzenlenmesi zorunludur. Tutanak, banka dekontu ve benzeri belgelerin gelir belgesi olarak kabulü olanaklı değildir.

Gelirlerin, 2820 sayılı Yasa'nın 69. maddesine uygun olarak alındı belgesi karşılığında tahsil edilmesi ve alındı belgelerinin düzenlenmesinde özen gösterilmesi gereğinin Parti'ye bildirilmesi uygun görülmüştür.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin 4 il örgütüne 1995 yılında sağlanan gelirleri toplamı 205.375.469.- TL. gösterilmiştir.

Bunun, 75.690.000.- TL.sinin bağışlardan, 70.050.000.- TL.sinin aidatlardan, 18.700.000.- TL.sinin örgüt yardımlarından, 40.935.469.- TL.sinin 1994 yılından devreden nakit mevcudundan sağlandığı anlaşılmıştır.

Parti il örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'da belirtilen kaynaklardan sağlandığı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek bunların Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 1995 yılı içindeki giderleri 109.619.475.- TL. gösterilmiştir.

Bunun, 102.969.475.- TL.sinin yönetim giderlerine, 6.650.000.- TL.sinin basın, yayın, tanıtım giderlerine yapıldığı anlaşılmıştır.

110. 540.051.- TL. gelir ile 109.619.475.- TL. gider arasındaki farkı oluşturan 920.576.- TL.nin nakit mevcudu olarak 1996 yılına devredildiği görülmüştür.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti'nin 4 il örgütünün giderleri toplamı 1995 yılında 178.218.740.- TL. gösterilmiştir.

Bunun, 159.518.740.- TL.sinin yönetim giderlerine, 18.700.000.- TL.sinin örgüt yardımlarına yapıldığı anlaşılmıştır.

205. 375.469.- TL. gelir ile 178.218.740.- TL. gider arasındaki farkı oluşturan 27.156.729.- TL.nin nakit mevcudu olarak 1996 yılına devredildiği görülmüştür.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek, bunların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin 1995 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 315.915.520.- TL. gelir ile 287.838.215.- TL. giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- Gelirlerin, 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesine uygun olarak alındı belgesi karşılığında tahsil edilmesi ve alındı belgelerinin düzenlenmesinde özen gösterilmesinin Parti'ye bildirilmesi gerektiğine, 9.9.1998 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Ahmet Necdet SEZER

Üye
Samia AKBULUT

Üye
Haşim KILIÇ

Üye
Yalçın ACARGÜN

Üye
Mustafa BUMİN

Üye
Sacit ADALI

Üye
Ali HÜNER

Üye
Lütfi F. TUNCEL

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Mahir Can ILICAK

Üye
Rüştü SÖNMEZ